

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2016. gada 24. februārī
(OR. en)

**Starpiestāžu lieta:
2013/0091 (COD)**

**14957/15
ADD 1**

**ENFOPOL 403
CSC 305
CODEC 1655**

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTA PROJEKTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULU par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībsardzības sadarbībai un apmācībai (Eiropolu) un ar ko aizstāj un atceļ lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI
- Padomes paskaidrojuma raksta projekts

I. IEVADS

Komisija 2013. gada 27. martā iesniedza priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai un apmācībai (Eiropolu) un ar kuru atceļ Lēmumu 2009/371/TI un Lēmumu 2005/681/TI ¹.

Eiropas Parlaments 2014. gada 24. februāra plenārsēdē balsoja par grozījumiem Komisijas priekšlikumā, kas izklāstīti dokumentā 6745/1/14 REV 1, kā arī par pilnvarojumu uzsākt sarunas ar Padomi.

TI padome 2014. gada 5. un 6. jūnijā pieņēma vispārējo pieeju, kā izklāstīts dokumentā 10033/14.

Šajā pašā sanāksmē Padome prezidentvalsti pilnvaroja sākt sarunas ar Eiropas Parlamentu, lai panāktu vienošanos pirmajā lasījumā attiecībā uz projektu regulai par Eiropolu.

Itālijas, Latvijas un Luksemburgas prezidentūru laikā notika desmit trialoga sanāksmes. Galīgais kompromiss tika rasts desmitajā trialoga sanāksmē 2015. gada 26. novembrī, un regulas projekta teksts redakcijā, kas bija izstrādāta pēc iestāžu sarunām un kas izklāstīta dokumentā 14679/15, tajā pašā dienā tika iesniegts Pastāvīgo pārstāvju komitejai.

LIBE komiteja balsojumā 2015. gada 30. novembrī apstiprināja regulas projekta tekstu redakcijā, kas bija sagatavota pēc iestāžu sarunām. *LIBE* komitejas priekšsēdētājs *Claude MORAES* nosūtīja vēstuli Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam, norādot, ka, ja teksts tiks oficiāli nosūtīts Eiropas Parlamentam kā Padomes pirmā lasījuma nostāja par šo leģislatīvā akta priekšlikumu, viņš ieteiks Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas locekļiem un pēc tam plenārsēdei Parlamenta otrajā lasījumā apstiprināt Padomes pirmā lasījuma nostāju bez grozījumiem pēc tam, kad to būs izskatījuši abu iestāžu juristi lingvistiski un kad attiecīgās definīcijas būs saskaņotas ar Datu aizsardzības direktīvas definīcijām, par kurām panākta vienošanās.

¹ Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai un apmācībai (Eiropolu) un ar kuru atceļ Lēmumu 2009/371/TI un Lēmumu 2005/681/TI, 8229/13 – COM(2013) 173 *final*.

Pastāvīgo pārstāvju komitejā / Padomē 2015. gada 2. un 4. decembrī tika pieņemta politiska vienošanās par Eiropola regulas tekstu, kā izklāstīts dokumentā 14713/15.

Pēc tam tekstu izskatīja juristi lingvisti.

II. MĒRKIS

Priekšlikuma mērķis bija aizstāt Padomes Lēmumu 2009/371/TI, ar ko izveido Eiropolu ², ar jaunu regulu, kura būtu balstīta uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 88. pantu (ieviests ar Lisabonas līgumu) un padarītu Eiropolu efektīvāku un pārskatatbildīgāku un tā datu aizsardzības režīmu – noturīgāku, lai tas varētu sniegt labāko iespējamo atbalstu dalībvalstīm viņu centienos apkarot noziedzību.

III. PIRMAJĀ LASĪJUMĀ PIENEMTĀS PADOMES NOSTĀJAS ANALĪZE

Saistībā ar šādiem vairākiem regulas elementiem bija vajadzīgas padziļinātas diskusijas, lai varētu panākt vienošanos: parlamentārā uzraudzība, Eiropola izpilddirektora iecelšana, dažādi aspekti, kas saistīti ar informācijas apstrādi un datu aizsardzību, Vienība ziņošanai par interneta saturu (*IRU*) un Eiropola attiecības ar partneriem.

Pārvaldības pakete un iestāžu līdzsvars

Pēc garām diskusijām Eiropola regulas tekstā ir atspoguļota palielināta Eiropas Parlamenta loma smalki pielāgotā iestāžu līdzsvarā ar Padomi un Komisiju.

Eiropola darbības politiski pārraudzīs kopēja parlamentārās pārraudzības grupa, kas izveidota kopā ar valstu parlamentiem un Eiropas Parlamenta kompetento komiteju (51. pants).

² Padomes Lēmums 2009/371/TI (2009. gada 6. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Policijas biroju (Eiropolu), OV L 121, 15.5.2009., 37. lpp.

Izpilddirektoru iecels Padome no kandidātu saraksta, ko sastāda atlases komiteja, kurā ietilpst dalībvalstu iecelti locekļi un Komisijas pārstāvis. Izraudzīto kandidātu var uzaicināt ierasties EP kompetentajā komitejā, kura Padomei sniegs nesaistošu atzinumu (54. pants).

Turklāt valde uz savām sanāksmēm kā novērotāju bez balsstiesībām var aicināt jebkuru personu, kuras viedoklis var būt relevantis konkrētajām diskusijām, tostarp attiecīgā gadījumā kopējās parlamentārās pārraudzības grupas pārstāvi (14. panta 4. punkts).

Visbeidzot, saistībā ar Eiropola attiecībām ar partneriem un saistībā ar sadarbības nolīgumiem ir palielināta gan Komisijas loma (šādu nolīgumu izvērtēšana), gan EP loma (25. pants).

Šie noteikumi palīdz panākt lielāku Eiropola pārredzamību un pārskatatbildību, vienlaikus līdzsvarotā veidā atspoguļojot Padomes un Eiropas Parlamenta nostājas.

Vienība ziņošanai par interneta saturu (IRU)

2015. gada sākumā pēc terorisma incidentiem Parīzē un citās vietās Eiropola darbība cīņā pret radikālu propagandu internetā vērsās plašumā, jo Padome lūdza Eiropolam pārveidot Tīkla pārbaudes kontaktpunktu (*Focal Point Check the Web*) par ES vienību ziņošanai par interneta saturu (*Internet Referral Unit – IRU*). Attiecīgie noteikumi esošajā Padomes Lēmumā 2009/371/TI sniedza atbilstīgu juridisko pamatu šādai darbībai.

Tomēr jaunās regulas tekstā nebija līdzīgu noteikumu saistībā ar ziņošanu par interneta saturu. Turklāt sākotnējā priekšlikuma un Padomes vispārējās pieejas tekstā bija iekļauts skaidrs aizliegums Eiropolam sūtīt personas datus privātām pusēm – ar dažiem izņēmumiem, kas nebija piemēroti ES *IRU* vajadzībām.

Lai Eiropols turpmāk varētu veikt uzdevumus saistībā ar ziņošanu par interneta saturu, regulas teksts pēc garām diskusijām iestāžu sarunu laikā ir grozīts šādi:

- regulas 4. panta 1. punktā tika pievienots jauns m) apakšpunkts, kurā ir sniegts skaidrs juridiskais pamats ziņošanai par interneta saturu. Turklāt jaunajā 38. apsvērumā sīkāk izskaidrots konteksts un vajadzība Eiropolam veikt šādus uzdevumus;

- ar regulas 26. panta 5. punkta c) apakšpunktu Eiropalam ļauj – saskaņā ar ļoti stingriem nosacījumiem – nodot publiski pieejamus personas datus privātām pusēm. Minētajai nodošanai vajadzētu būt stingri nepieciešamai 4. panta 1. punkta m) apakšpunktā izklāstīto uzdevumu veikšanai, tai vajadzētu attiekties uz individuāliem un konkrētiem gadījumiem, un to var veikt tikai tad, ja nekādas attiecīgā datu subjekta pamattiesības un pamatbrīvības nav svarīgākas par sabiedrības interesēm, kuru labā notiek nodošana attiecīgajā gadījumā; un

- visbeidzot, saskaņā ar 26. panta 3. punktu ir ieviests pilnīgi jauns elements – Eiropols tagad var saņemt personas datus tieši no privātām pusēm pēc nodošanas, kas veikta, pamatojoties uz 26. panta 5. punkta c) apakšpunktu, un saistībā ar to.

Informācijas apstrāde un datu aizsardzība

Pašreizējā lēmumā ir ļoti stingri noteikumi, ar ko Eiropalam ļauj analizēt informāciju tikai analītiskajās darba datnēs. Tas nozīmē, ka Eiropols nevarēja veikt analīzi starp šīm datnēm un līdz ar to nevarēja, piemēram, identificēt saiknes vai iespējamu saistību starp organizēto noziedzību un terorismu. Tādējādi bieži radās tādu datu dublēšanās, kas bija relevanti vairākām analītiskajām darba datnēm.

Regulā iekļautā jaunā sistēma³, kuru Padome stingri atbalsta, paredz konceptuāli atšķirīgu datu apstrādes vidi, kas no Eiropola skatupunkta atspoguļo integrētas datu pārvaldības koncepciju. Tas ļaus Eiropalam apzināt saiknes un saistību starp dažādām izmeklēšanām un konstatēt jaunas tendences un rīcības modeļus organizētajā noziedzībā (palielinātas operatīvā atbalsta spējas). Tiks novērsta dublēšanās, jo informāciju varēs pārbaudīt, salīdzinot to ar citiem avotiem (elastīgums un juridiskā noteiktība). No tehnoloģiju viedokļa pašreizējā Eiropola informācijas sistēmas struktūra ir pilnībā saderīga ar jaunās datu apstrādes sistēmas ieviešanu. Jebkuru apstrādes vai analīzes struktūras pielāgojumu var veikt vēlāk, neveicot regulas papildu pielāgošanu (tehnoloģiski neitrāls tiesiskais regulējums). Pamatnostādnes, ar kurām precizē procedūras attiecībā uz informācijas apstrādi, ko Eiropols veic saskaņā ar 18. pantu, pieņem valde pēc apspriešanās ar EDAU.

³ Paredzēta IV nodaļā (Informācijas apstrāde), V nodaļā (Attiecības ar partneriem), VI nodaļā (Datu aizsardzības pasākumi) un VII nodaļā (Tiesību aizsardzība un atbildība).

Pēc konstruktīvām sarunām ar EP ir panākta vienošanās par augsta līmeņa datu aizsardzības režīmu. Turklāt šo režīmu pārraudzīs gan iekšēji (datu aizsardzības inspektors), gan ārēji (Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs). Šajā ziņā datu aizsardzība tiek uzlabota, cita starpā stingri ierobežojot konkrētu kategoriju datu subjektu datu apstrādi, ziņojot Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam (EDAU) par konkrētām datu kategorijām, stingri ierobežojot nolūku un dažādojot piekļuves režīmu. Rezultātā tiek iegūta sistēma, ar kuru tiek novērsta paustās bažas saistībā ar datu aizsardzību, vienlaikus saglabājot Eiropola efektivitāti.

Regulas teksts tika, cik vien iespējams, saskaņots ar datu aizsardzības paketi.

IV. NOBEIGUMS

Padomes nostāja pirmajā lasījumā atbilst kompromisam, kas panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās, kuras sekmējusi Komisija. Kad regula būs pieņemta, tā aizstās pašreizējo lēmumu, un to sāks piemērot no 2017. gada 1. maija. Jaunais režīms, kas ar to noteikts, ļaus Eiropalam būt ieguvējam no uzlabotas datu apstrādes un datu aizsardzības sistēmas un lielākas operatīvās elastības.